

Gazeta

ÎNVĂȚAMÂNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚAMÂNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚAMÂNT ȘI CULTURĂ

Anul XVI nr. 778

vineri 27 noiembrie 1964

8 pagini 25 bani

CENTENARE

Se implinește o sută de ani de cind a luat ființă cea mai veche instituție de învățământ secundar din orașul Ploiești, școala care poartă astăzi numele marcelui nostru scriitor I. L. Caragiale.

La sărbătorirea unui veac de existență, colectivul didactic al școlii își manifestă hotărîrea de a munci neosemenit pentru a continua valoroasele sale tradiții și pentru a răspunde cu cinstire cerințelor pe care partidul, statul și întregul popor le pun astăzi în fața învățământului nostru.

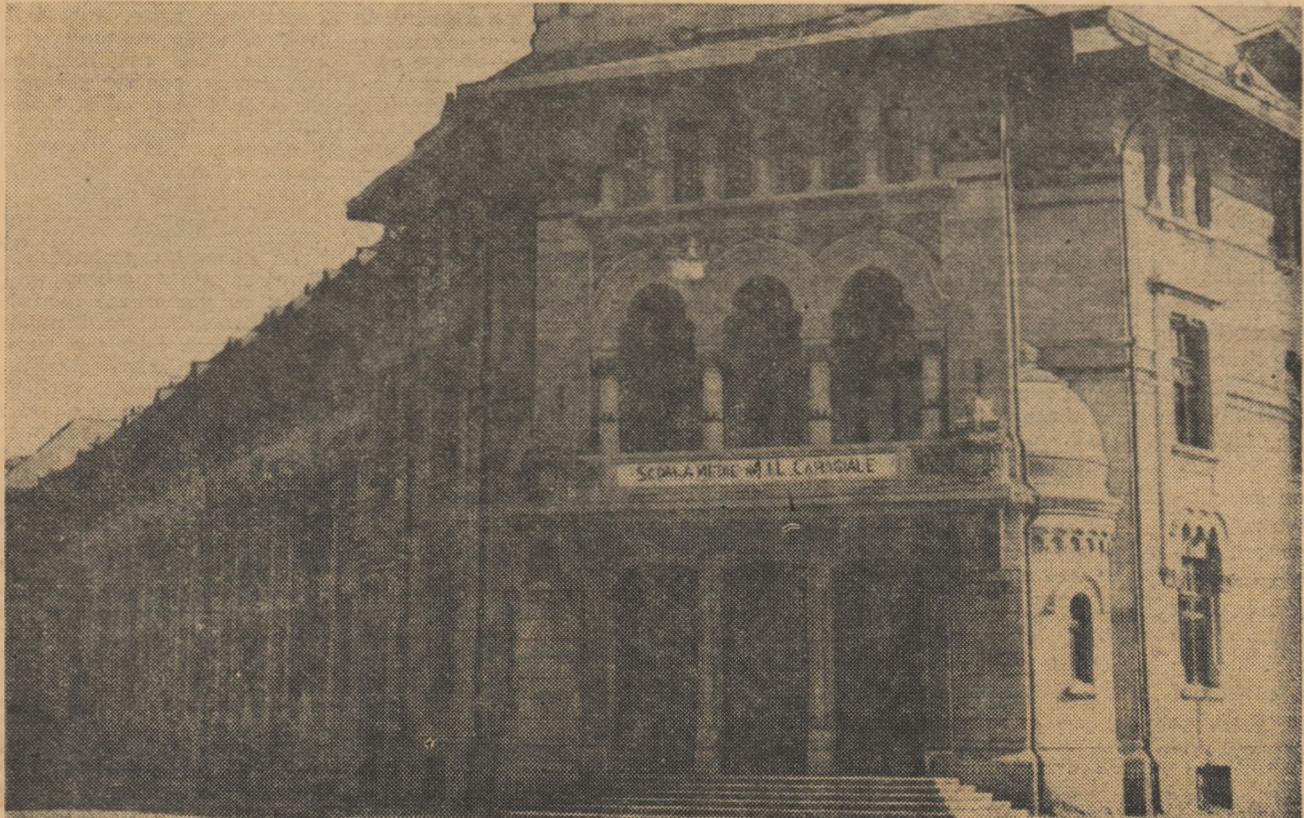
(Publicăm în paginile II și III, articole închinatice acestor sărbătoriri)

Si colectivul didactic, elevii și absolvenții grupului școlar comercial „Nicolae Kretulescu” au trăit în aceste zile o mare bucurie — aceea a sărbătoririi centenarului școlii lor.

Intr-o telegramă trimisă C.C. al P.M.R. și guvernului R.P. Române, corpul didactic și elevii grupului școlar își exprimă recunoștința față de grijă permanentă pe care partidul și statul o poartă învățământului, angajându-se totodată să contribuie prin activitatea lor la dezvoltarea activității comerciale.

Grupul școlar „Nicolae Kretulescu” din Capitală

Clădirea școlii medii nr. 1 „I. L. Caragiale” din Ploiești

Tinerii

arheologi

din Celei

In curtea școlii generale de 8 ani din comuna Celei, raionul Corabia, la capătul unui sănăt proaspăt săpat, adinc de aproape un metru, sînt adunați ciorchine un grup de elevi. În mijlocul lor, profesorul de istorie. Stau aplăcați și privesc curioși cilindrul mare de argilă înfipt în pămînt.

— Ce este? — îi întrebă.

— A, e o fintină română! — sare cu răspunsul un băiat din grup. Tocmai din secolul III al erei noastre. A fost descoperită săptămîna trecută. Vedeți, și noi am ajutat la săparea acestui sănăt.

— Am găsit și o amforă lîngă ea — adaugă înăndru un altul. E grozavă, aproape intactă. Mult mai bine conservată ca cele găsite pînă acum.

— Spunea un tovarăș arheolog de la București — a finut să ne informeze o scolară cu ochi neastimpărați — că lîngă fintină este, probabil, o locuință română. Așa se pare, căci s-au descoperit și cîteva obiecte casnice. Abia aştept să înceapă săpăturile!

Școlarii s-au aprins, nu glumă. Care mai de care se grăbește să vină cu cîte o explicație, să ne spună ce a descoperit în ultimul timp. Fiecare din ei înțelege că de frumoasă și importantă este munca arheologică, cunosc însemnatatea pe care o are fiecare obiect găsit și de aceea semnalizează profesorului tot ce descoară ei însăși pentru că acesta, la rîndul lui, să-i informeze pe specialiști. Participarea lor la aceste acțiuni i-a ajutat să cunoască bine trecutul satului lor. Ca niște adevărați ghizi, se oferă, cu amabilitate, să ne conducă prin istoria îndepărtată a locurilor pe care astăzi este școala unde învăță.

Astfel am aflat că aici a fost cîndva, pe vremea lui Traian, un castru, că pe drumul din față școlii — „drumul de piatră”, cum îi spun localnicii — trecea odinioară un drum roman care, pornind de la Cetatea Sucidava, din marginea comunei lor, se îndrepăta spre Caracal și de

acolo spre Transilvania. Știu cumva micii noștri ghizi și cînd a fost construit drumul? Ce mai întrebare! Cum să nu știe? Doar sint niște pasionați arheologi care nu lasă nimic nelămurit. Sub Constantin cel Mare. Vreți argumente concrete? Le au. Anul trecut au găsit un stilp de kilometraj („miliarium“ le-a spus profesorul de istorie că se numește), pe care era gravat numele lui Constantin cel Mare și data cînd s-a construit drumul.

Acum, recent, au fost scoase la lumină fintină și o seamă de obiecte folosite în gospodăriile românilor: vase, linguri etc. Cu siguranță că, de îndată ce cercetătorii de la București vor începe săpăturile, va ieși la iveală și locuința română. Pînă atunci, pasionații „arheologii“ de la școală din Celei dau zilnic tîrcoule locului cu pricina, nerăbdători și curioși să afle ce se ascunde sub stratul gros de pămînt.

Cit privește fintină de care pomeneam mai sus, nici n-o să credeți: In curînd elevii vor bea apă din ea! S-a hotărît să fie amenajată — păstrîndu-i-se, firește, forma — astfel ca să poată fi folosită. Să bei apă dintr-o fintină română! Nu oricină are norocul acesta. Nu-i de mirare că școlarii din Celei sint tare mîndri de acest lucru, ca de altfel de toate cele descoperite, de întreaga istorie a comunei lor.

Si am mai aflat ceva, de data aceasta de la profesorul lor. Anume, că pasiunea elevilor pentru arheologie o poate constata și în catalog: toți au la istorie numai note mari și foarte mari.

Păcat că de pasiunea pentru arheologie a elevilor și a profesorului care îi îndrumă nu s-a molipsit pînă acum și colectivul didactic al școlii! Numai inițiativa trebuie, pentru că piese sunt. De ce n-ar lua exemplul celor din comună Orlea, la trei kilometri depărtare, care au organizat un muzeu de toată frumusețea?

M. V.

ȘCOALA MEDIE „I. L. CARAGIALE” DIN PLOIEȘTI

Străvechi tradiții

Acum mai bine de un veac, în cuprinsul orașului Ploiești, cel de-al 4-lea oraș din țară ca număr de locuitori, se născuseră, alături de cele cîteva ateliere de tăbăcărie, lăcătușărie, sticlarie sau cojocărie, cîteva întreprinderi: o rafinărie de petrol, două mici fabrici de ulei etc. Pentru copiii lucrătorilor din aceste modește întreprinderi au luat ființă în vremea aceea, ca urmare a politicii progresiste, desfășurată de Al. I. Cuza, două școli primare. În localul uneia din ele — Școala primară de băieți nr. 1 — s-au deschis în anul 1864 cursurile unui gimnaziu cu două clase ai cărui elevi au fost recrutati în urma unui examen. Aceasta este obîrșia celei mai vechi școli de grad secundar din Ploiești, Școala medie „I. L. Caragiale”. De atunci și pînă astăzi, de-a lungul celor o sută de ani a căror împlinire o sărbătorim zilele acestea, școala a cunoscut o istorie bogată în fapte.

Mutat în anul următor într-un nou local, construit în bună parte prin contribuția părintilor, gimnaziul a înregistrat, de la an la an, un progres lent, dar hotărît. A crescut mereu numărul profesorilor și, mai ales, calificația lor, calitatea muncii pe care o desfășurau. Dezvoltarea industrială petrolieră prahovene și construirea primelor căi ferate care legau orașul cu capitala și apoi cu Transilvania și Moldova au creat condiții care au facilitat, transformarea gimnaziului în liceu, fapt produs în anul 1878, cind, după cum menționează documentele vremii, încep cursurile primei clase de „curs superior”.

Nevoia de cadre pentru economia în plină dezvoltare a orașului a făcut ca școala să se bucure de o atenție mereu sporită din partea celor ce răspunderă de organizarea și subvenționarea ei. Pe de altă parte, renumele pe care deja începuse să și-l formeze a făcut ca mulți părinți să vină din alte localități — Tîrgoviște, Buzău, Pitești, Călărași, Giurgiu — pentru a-si da copiii la școala din Ploiești.

Cresterea populației scolare a ridicat din nou problema localului, care devenise neîncăpător încă de la 1889. Din nou a intrat în funcțiune „colecta publică”, de data aceasta în vederea construirii unei clădiri impresionante, care a fost însă distrusă în cea mai mare parte de bombardamentele din timpul celui de al doilea război mondial și refăcută abia după 23 August 1944.

In anii care au urmat eliberării patriei noastre s-a înregistrat o creștere simțitoare a numărului de elevi, ca urmare a deschiderii portilor invățămîntului de grad secundar pentru toți fiili oamenilor muncii.

Răsfoim cu emoție paginile înălbenite de vreme din arhiva școlii. Dosarul ce poartă pe copertă data 1864 ne face cunoscut că, în primul an de existență a acesteia, cele două clase ale ei numărau 37 de elevi: 19 în clasa I, 18 în clasa a II-a. Să comparăm aceste date cu cele din registrele noastre de astăzi. În ziua de 15 septembrie a anului 1964 — după o sută de ani — registrul de evidență a elevilor înscriși în școală cuprinde numai la secția de zi 2248 de elevi, la care se adaugă cei 669 de elevi ai secției serale. Din 1948 și pînă în anul centenarului au absolvit cursurile 2838 elevi, adică mai mult de o treime din numărul celor care le-au absolvit între 1864 și 1948, într-o

perioadă de 84 de ani. Este o dovadă concludentă a griji partidului și guvernului nostru pentru instruirea și educarea tinerelor generații, a interesului și dragostei poporului pentru invățătură.

Ca toți elevii patriei noastre, elevii școlii medii „I. L. Caragiale” din Ploiești se bucură din plin de minunatele condiții create invățămîntului în anii puterii populare. În fiecare toamnă îi întîmpină profesorii cu o bogată experiență didactică sau tineri pedagogi cu o temeinică pregătită de specialitate, care se bucură de o binemeritată apreciere pentru competența lor, pentru stăruință și dragoste cu care își îndeplinește îndatoririle. El duc mai departe și urcă pe noi treptele tradiției înaintașilor lor, profesori renunțări care au pregătit zeci de generații. Colectivul didactic de astăzi își amintește cu dragoste și respect de numele lui Ioan Romanescu, primul dascăl de română, latină și istorie al școlii sau de Nicolae Crețeanu, profesorul de matematică al celei dintâi promovări a gimnaziului. De școala noastră se leagă numele unor mari personalități din istoria culturii românești — numele lui Nicolae Iorga sau Eugen Lovinescu, ale lui I. Al. Bassarabescu, Stefan Bezdechi, Eugen Ludwig, Gheorghe Munteanu-Murgoci, dr. Daniilopol, Manicatide, Grigore Orăsanu, Theodor Raica, Emil Flavian, Virgil Teodosiu, I. Cr. Daniilescu, Stoica Teodorescu etc. Ei au muncit cu entuziasm, cu dragoste pentru nobila lor meserie și au transmis elevilor, o dată bogate cunoștințe, dragoste de țară și de popor.

Din invățătura acestor dascăli s-au adaptat elevi nu mai puțin străluciți. Printre ei se numără în primul rînd marele Caragiale, pe care registrul anului 1864 îl menționează ca elev în clasa a II-a a gimnaziului și care, în 1867, semnează cererea pentru eliberarea certificatului de absolvire. În filele catalogelor îngălbinate de vreme apar multe alte nume care au devenit mai apoi larg cunoscute prin contribuția de seamă adusă la dezvoltarea științei, a literaturii, a artelor noastre. C. I. Parhon, Stefan Popescu, Geo Bogza, Paul Constantinescu sunt numai cîteva dintre acestea.

Valoarea tradiției ale școlii sunt continue și ridicătoare astăzi, în condițiile regimului nostru democratic-popular, pe culmi mereu mai înalte. Profesorii școlii se străduiesc să-i ajute pe elevi în însușirea cit mai profundă a cunoștințelor, să le formeze bazele unei serioase culturi generale, să-i pregătească temeinic pentru viață. În cele două decenii care au trecut de la eliberarea patriei noastre au absolvit cursurile mulți tineri care s-au afirmat ca studenți străluciți, ca ingineri, medici, profesori etc., remarcându-se nu numai prin pregătirea lor multilaterală, dar și prin etica lor înaltă, prin conștiința datoriei lor de cetăteni și calda lor dragoste față de patrie, față de popor.

Împlinirea unui veac de existență a școlii are pentru noi, slujitorii ei, ca și pentru elevii noștri, nu numai valoarea unui eveniment de seamă întîmpinat cu sentimente sărbătorești, ci și semnificația unui imbold la o activitate mereu mai rodnică, mai susținută, pe măsură finalelor tradiții ai căror continuatori sănătem cunoștiști să fim.

prof. ASPASIA VASILIU
directoră școlii

Caragiale elev

Biografia lui I. L. Caragiale în anii lui de învățătură este strîns legată de școlile ploieștiene.

La vîrstă de 7 ani, în 1859—1860, îl aflăm ca elev în clasa I a școlii primare. Are ca dascăl în această clasă pe N. Caleăneanu. Nu știm ce rezultate va fi dobîndit atunci, dar s-a păstrat „matricolul” din clasa a II-a, cind l-a avut ca dascăl pe Zaharia Antonescu, literat cu pretenții, membru în multe „comișii și comitete”. Din cercetarea documentelor rezultă că la finele semestrelor I și II, precum și pe anul întreg, a obținut la „gradul de învățătură” calificativul „E”, care desemna cuvîntul „Eminență”.

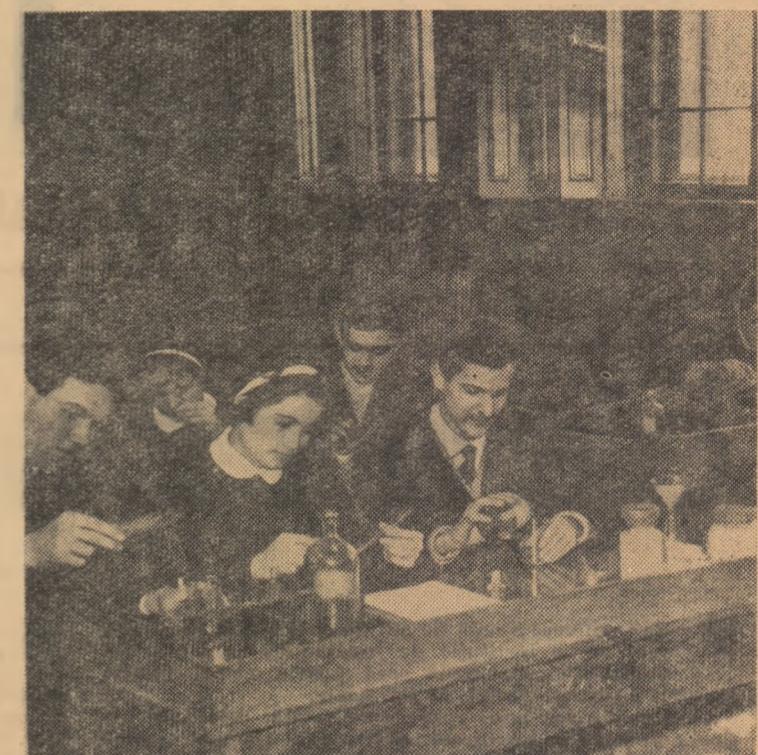
In clasa a III-a, în anul școlar 1861—62, Caragiale îl are ca dascăl pe vestitul Bazil Drăgoescu, căruia amintire frumoasă o va păstra totă viața, iar în clasa a IV-a, în anul școlar 1862—63, pe institutorul M. I. Georgescu. Si în acest an obține la examenul de la sfîrșitul semestrelor I și II, ca și la examenul de la finele anului, la toate obiectele de studiu, calificativul cel mai înalt.

O dată cu terminarea cursurilor primare, cum în Ploiești nu există încă un gimnaziu de stat, Caragiale fu înscris la institutul particular „Pavel Eliade”.

Anul școlar 1864—65 are o deosebită importanță în viața culturală a orașului Ploiești: este anul în care se înființează gimnaziul ce-și va deschide porțile la 3/16 noiembrie. Elevul Caragiale Ioan se retrage de la institutul „Pavel Eliade”, îndrapătă o cerere către foștii săi învățători pentru a-i elibera certificatul de absolvire și se înscrive în clasa a II-a a gimnaziului. Aici are ca dascăli figuri bine cunoscute în istoria faceputurilor învățămîntului ploieștean: la limba română pe profesorul I. Romanescu, care mai predă latină, istoria și geografie, la matematici și științele naturii pe N. Crețeanu, la limba franceză pe Augustin Pique, la caligrafie pe pictorul Iosif Walenstein. În clasele II și III obține rezultate foarte bune, notate prin calificativul cel mai înalt: „Prea bine”. În clasa a IV-a, ultima a gimnaziului, este calificat al cincilea.

In modeste săli de clasă ale unui modest gimnaziu, cîțiva profesori anonimi au dăruit ceea din mintea și din sufletul lor celui care s-a ridicat prin operele sale pe marile culmi ale literaturii.

Prof. N. I. SIMACHE

Laboratorul de chimie

Laboratorul de fizică

Lecții de fizică ieri și azi

La școala care poartă azi numele lui I. L. Caragiale, primele cunoștințe de fizică s-au predat în anul 1865—1866, în cadrul așa numitor lecții de „șciințe naturale”, în cîte 3 ore pe săptămînă, la clasa a III-a. Ele erau chemate să lămurească elevilor cele trei stări ale corpurilor, greutatea și cădere a acestora, „inotarea lor în apă și în aer”, precum și noțiunile de căldură, magnetism și electricitate. În anul școlar următor, în clasa a IV-a, profesorul George Ghimbășanu predă „dezvoltarea mai largă a noțiunilor deșteptate în clasa a III-a”, explicind „mîncarea corpurilor”, „compunerea puterilor ce lucrează asupra unui corp”, „mașinile cele mai simple”, căldura și efectele ei, magnetismul, busola, electricitatea și electromagnetismul, „telegrafia electrică”, din noțiuni despre formare și propagarea sunetului și despre „celeritatea lui”, despre natura și propagarea luminii, despre „reflexiunea și refracțîunea” ei, ca și noțiuni de meteorologie. Materialul didactic care slujea la clarificarea acestor cunoștințe era alcătuit dintr-o „mașină electrică”, o busolă și o nivelă, obținute din donații.

Au trecut o sută de ani. În locul „inotării corpurilor în apă și în aer” elevii de astăzi învăță despre efectul fotoelectric, despre radioînălțătorul și despre structura atomului. „Mașina electrică” de odinioară a dispărut de mult din laboratorul școlii.

Locul ei l-au luat sute de aparate moderne care răspund celor mai înalte exigențe ale predării: aparate de proiecții (folosite la proiecțarea unor filme despre oscilații și unde, tuburi electronice, structura materiei etc.), aparate de radioînălțător și radioemisie, aparate pentru experiențe de mecanică, acustică, optică, electricitate. Pentru experiențe referitoare la structura atomului, laboratoarele școlii sunt dotate cu camere Wilson, contoare Geiger — Müller, spintarisoape etc.

La dispoziția profesorilor de fizică se află un cabinet de lucru dotat cu numeroase lucrări de specialitate. Aici se documentează și asupra celor mai noi probleme legate de temele pe care le dezbat în lecții, aici verifică experiențele pe care urmează să le facă în clasă, aici se intrunesc pentru a dezbatе aspectele municii metodice.

Folosirea largă a acestor condiții a făcut ca elevii școlii să obțină succese tot mai mari în studiul fizicii. Ei s-au remarcat adesea la olimpiade, la examenele de intrare în învățămîntul superior, ca și după intrarea în producție în întreprinderile ploieștiene — uzinele „1 Mai”, rafinăria „Brazi” etc. — unde prin munca lor, prin rezultatele pe care le obțin, prin întreaga lor conduită fac cînste școlii și profesorilor lor.

prof. TRAIAN POPESCU

LA GRUPUL ȘCOLAR „NICOLAE KREZULESCU”

Sărbătorirea împlinirii unui veac de la crearea primei școli comerciale din București — actualul grup școlar „Nicolae Kretzulescu” — a fost bogată în evenimente emoționante: întâlniri între generațiile de profesori și elevi din urmă cu mai multe decenii, întâlniri între actualii și foștii elevi ai școlii, dezvelirea unei plăci comemorative, adunarea festivă.

Toți cei care au luat parte la manifestările prilejuite de centenarul școlii au putut desprinde o serie de imagini sugestive cu privire la activitatea ei, activitate care s-a dezvoltat în special în ultimele două decenii, datorită condițiilor tot mai bune ce i-au fost create prin grija partidului și guvernului. Dacă de la 1864 — cînd a fost înființată prin strădania doctorului Nicolae Kretzulescu, figură luminosă de citor al invățămîntului românesc — și pînă în 1944, adică timp de 80 de ani, cursurile ei au fost frecventate de circa 3 500 de elevi, în anii puterii populare ea a pregătit peste 5 800 de tineri.

Studiul în școală este astăzi astfel organizat încît să-i familiarizeze pe elevi cu cele mai noi metode de muncă folosite în sectoarele de activitate pentru care sunt pregătiți. Astfel, pentru elevii școlii profesionale de vinzători și pentru elevii școlii tehnice de muncitori cu înaltă calificare au fost organizate patru magazine-clasă, structurate după principalele profile ale unităților din refeaua comercială, respectiv pentru vinzarea produselor alimentare, pentru legume și fructe, pentru produse textile și incălțăminte și pentru produse metalochimice. Lechriftile practice desfășurate în aceste magazine-clasă îi familiarizează pe elevi cu cele mai noi metode de lucru folosite în comerț — autoservirea, plata direct la vinzător, expunerea deschisă a mărfurilor — precum și cu cele mai stîntifice și estetice forme de păstrare și etalare a produselor.

In laboratorul de merceologie al școlii sint create condiții tehnice pentru efectuarea analizei minuțioase a unei mari varietăți de produse. Astfel, laboratorul este înzestrat cu standuri și colecții de mărfuri din diferite domenii, precum și cu aparat perfectionat pentru determinări calitative și cantitative — dinamometru pentru studiul rezistenței la tracțiune și alungire a ţesăturilor, cauciucului, maselor plastice etc., torsimetru, aparate pentru determinarea umidității lemnului etc.

Actuala organizare a practicii în producție, care se desfășoară în 80 de unități fruntaș din sectorul comercial, constituie un mijloc de bază în pregătirea viitorilor lucrători din comerț formați astăzi de către grupul școlar „Nicolae Kretzulescu”. În timpul practicii, elevilor li se încrînătează treptat sarcini de răspundere sporită pe care trebuie să le îndeplinească independent. Faptul că numeroși elevi sint evidențiați de către conducerile unităților în care fac practică, pentru rezultatele obținute în îndeplinirea acestor sarcini, constituie o mărturie a bunei lor pregătiri.

In același timp, s-au creat condiții pentru dezvoltarea armonioasă, multilaterală a elevilor. Aceștia au la dispoziție o bogată bibliotecă, cuprinzînd 25.000 de volume, își pot dezvolta talentele și aptitudinile în cercurile și specialități, în cercuriile și formațiile artistice, în associația sportivă a grupului școlar.

Nivelul ridicat de pregătire al elevilor se datorează muncii intense desfășurate de majoritatea cadrelor didactice ale școlii, pedagogi cu o bună pregătire profesională, dintre care peste două treimi au obținut gradul II, iar o pătrime și gradul I. Multă dintre ei, profesori cu bogată experiență didactică, au elaborat manuale pentru disciplinele de bază cuprinse în planul de invățămînt. Cu prilejul centenarului, tovarășii Andrei Isbășescu, Pavel Badralexe, Valeria Ciorăș, Constanța Neagu și Irina Polak le-a fost înminată distincția de „profesor fruntaș”.

Îmbogățit de experiență trecutului, puternic prin munca plină de pricepere și abnegație a colectivului său didactic, însuflat de tinerețea mereu reinnoită a elevilor pe care-i pregăteste, grupul școlar „Nicolae Kretzulescu” pășește viguros în cel de-al doilea veac al existenței sale.

OPINII

Predarea gramaticii în școală

Problemele predării gramaticii au fost discutate în repetate rinduri în paginile „Gazetei invățămîntului”. A suscitat îndeosebi un viu interes în rindurile profesorilor de specialitate articolul „Exigențele invățămîntului superior în domeniul limbii romîne”, apărut sub semnătura prof. univ. Ion Coteanu în numărul din 20 decembrie 1963. Referindu-se la afirmația făcută în acest articol — și anume că „scopul predării limbii romîne nu poate fi deprinderea analizei gramaticale” — prof. Al. Indrea de la Școala medie nr. 6 din Cluj, socotește în materialul pe care-l reproducem mai jos, apărut în revista „Tribuna” la 5 noiembrie a.c., că afirmația este pe deplin îndreptățită. Tot. Indrea propune de asemenea cîteva soluții menite să înălțe caracterul descriptiv pe care il are în prezent studiul gramaticii.

Solicităm pe profesorii de limba română, pe toți cei interesați de problemele predării limbii în școală, să-și spună cuvîntul în această privință.

In cadrul programei de invățămînt, o deosebită importanță se acordă predării gramaticii, ca mijloc principal de dezvoltare a exprimării corecte și ca mijloc de cultivare a limbii în general. Acest fapt se vede și din numărul mare de ore săptămînale acordat acestui obiect.

Cu toate acestea, din ceea ce am observat personal, ni se pare adesea că rezultatele în predarea acestui obiect nu sunt cele așteptate. Mulți dintre elevii noștri nu ajung, pînă la sfîrșitul ciclului de predare, să stăpînească noțiunile gramaticale, uneori nici măcar cele de bază. Este sigur că, dacă unii elevi arată la examene slabe posibilități de exprimare, aşa cum auzim adeseori spunându-se, aceasta se datorează în mare măsură neînțîlnirii gramaticii. Situația necorespunzătoare în care se află predarea gramaticii în școală se datorează, după opinia noastră, punctului de vedere limitat din care este privit rolul acestui obiect de studiu în programa școlară. Am putea să spunem că neajunsul pornește de la analiza gramaticală pe texte. In momentul de față, în predarea gramaticii se pune mare accent pe analiza pe texte. Credem că analiza gramaticală pe texte — în felul cum e intelectuală în prezent, ca o analiză globală, ca o încercare de a explica în întregime gramatical un text aparținând unui autor oarecare — este o muncă neînțîlnică.

Limbă vie, fie vorbită, fie scrisă, cuprinde în sine atât de multe cazuri dificile, cazuri încă nelâmurite de gramatică sau încă incomplet gramaticalizate, fel de fel de cazuri echivoce, încît încercarea de a-i aplica o explicări gramaticală completă apare ca o muncă aproape zadarnică. Nesignuranța soluțiilor face ca mulți, chiar dintre profesorii tineri, să credă că gramatica e un lucru greu, dacă nu chiar imposibil de înțisut. Noi credem că se face abuz de analiza pe texte. Atât la predarea fiecărei noțiuni gramaticale în parte, cât și la lecțiile de reîmprospătare a diferitelor capitulo mai mari, de asemenea la examenele de admitere, predarea cunoștințelor și examinarea elevilor se face prin astfel de analize. Se dă impresia — fapt care nu poate fi evitat — că, în înțisuirea gramaticii, elevii trebuie să ajungă — dar de fapt ajung rareori — să poată descrie gramatical orice text și să arăda pentru analiză. Noi credem că nu aceasta trebuie să fie scopul invățării gramaticii în școală. Abuzul de analize gramaticale pe texte nu numai că nu ajută, dar chiar stînjenește înțisuirea gramaticii de către elevi prin aceea că abate atenția de la scopul urmărit. Pe drept cuvînt, profesorul I. Coteanu spune că „scopul predării limbii romîne nu poate fi deprinderea analizei gramaticale” (cf. Gazeta invățămîntului, 20 dec. 1963).

S-a spus și se spune că analiza gramaticală pe texte înseamnă legarea teoriei de practică, legarea noțiunilor gramaticale de limba vie, artistică a scriitorilor. În gramatică, legarea teoriei de practică nu înseamnă aplicarea de către elevi a cunoștințelor la limba unui scriitor sau a altuia, ci înseamnă în primul rînd aplicarea acestor cunoștințe la propria lor exprimare.

A face analiza gramaticală globală a unui text, în măsura în care acest lucru e posibil, înseamnă a realiza descrierea gramaticală a acelui text.

Introducerea analizelor pe text, ca de altfel întreaga structură a manualelor școlare, așa cum acestea sint alcătuite în prezent, dovedesc deci că gramatica școlară este îndrumată pe linia gramaticii descriptive. Este bună oare această orientare? Noi credem că nu. De altfel, elevii claselor V—VIII nu pot înțelege, la vîrstă lor, noțiunile abstracte ale gramaticii descriptive. Pentru a defini caracterul și a determina structura gramaticii școlare e

nevoie, cum arată și prof. I. Coteanu, cătă anterior, să avem mereu în vedere scopul pentru care acest obiect se predă în școală. Scopul este acela de a deprinde pe elevi să se exprime oral și în scris. Gramatica școlară trebuie să fie, deci, o gramatică practică, simplă, elementară (limitată la elementele structurii de bază a limbii), care să formeze la elevi deprinderea exprimării corecte. S-ar putea spune că gramatica școlară nici nu este o știință. Ea nu are ca obiectiv studiul limbii în ansamblu. Ea nu poate și nici nu intenționează,oricit ar fi de supărător acest lucru pentru cei care o învăță, să explice fiecare fapt de limbă. Gramatica școlară este mai mult un indreptar decit o știință.

Gramatica poate ajuta la deprinderea exprimării corecte prin **regule gramaticale**, care sunt adevărate norme ale exprimării corecte. Un sistem încheiat de cunoștințe gramaticale, limitat la structura de bază a limbii, formează la elevi priciperea de a folosi corect formele morfologice ale limbii și de a alcătui fraze și propoziții corecte.

In gramatica școlară, deci, scopul imediat este înțisuirea de către elevi a regulilor gramaticale. Exercițiul gramatical, de orice fel ar fi, se face numai în măsura în care servește la înșisuirea, fixarea și consolidarea regulilor gramaticale. Exemplile alese pentru predarea sau aplicarea regulilor gramaticale trebuie să fie, ca de altfel în oricare altă disciplină, cele mai simple și cele mai ilustrative. Simple — în sensul că nu trebuie să cuprindă, pe cît posibil, alte probleme în afară de cea studiată: ilustrative — în sensul că din ele cauzul studiat trebuie să apară cu cea mai mare claritate și ușurință și că mai direct posibil. Pe această linie, cele mai bune exemple nu sint texte din autori, ci exemplifică create în mod special pentru a ilustra cazul gramatical dat.

O altă problemă, pe care trebuie să o avem în vedere cînd facem distincția între gramatica școlară și cea descriptivă, este că, dacă aceasta din urmă își poate permite să se îndrume spre studiul limbii în sine, spre studiul formelor de limbă desprinse de gindirea logică, cum vedem că se și face în prezent, structura limbii în gramatica școlară nu poate fi prezentată decit în strînsă legătură cu gindirea logică.

La copiii mici, predarea gramaticii nelegată de structura logică a gindirii este ca și cum profesorul de naturale ar vorbi elevilor despre animale fără ca elevii să fi văzut animale nici măcar în ilustrații.

Se afirmă că prin limbă omul exprimă nu numai judecăți, ci și stări afective, impulsuri de voință etc., și acest lucru este adeverat, dar faptul nu interesează gramatica școlară, de vreme ce ea,

prin prezentarea limbii în strînsă legătură cu gindirea logică și numai prin a-

ceasta își poate realiza scopul de a forma la elevi deprinderi de exprimare corectă.

In prezent, predarea limbii în legătură cu gindirea logică se face numai la clasele I—IV și nu se mai continuă, în măsura în care ar fi necesar, la clasele V—VIII.

Spre exemplificare, să amintim definiția propoziției. La clasele I—IV elevii învăță și înțeleg ușor că „propoziția este o gindire spusă sau scrisă”. La clasele V—VIII se dă definiția „o comunicare în care există un singur predicat” — pe care elevii nu o înțeleg sau ajung să o înțeleagă foarte greu. După părere noastră, structura gramaticii de la clasele I—IV trebuie să fie extinsă și la clasele V—VIII.

Faptul că gramatica școlară are în vedere mai mult scopul descriptiv a făcut ca manualele școlare să fie încărcate cu un material teoretic complicat și greoi, pe care elevii nu și-l pot înțelege: definiții lungi, exhaustive, fel de fel de cazuri neînsemnate, forme populare, stilistice etc.

Scapă din vedere faptul că în școală elevii nu învăță limba în general, pe care

ei o cunosc de la părinți, ci învăță să se exprime corect. Nu e nevoie ca ei să învețe să cunoască, de exemplu, toate formele gramaticale (literare, populare, de nuanță stilistică etc.) prin care se poate exprima un conținut oarecare. În acest caz, e destul dacă ei cunosc numai forma sau formele tipice, forma sau formele model. (Pe celelalte ei le vor folosi, și corect, cînd nevoia le-o va cere, chiar dacă nu le vor fi învățat la gramatică). Să dăm un exemplu. În manualul de cl. VII, la lectia despre propoziția subordonată completivă directă, se dău nu mai puțin de 13 forme, cele introduse prin: că, dacă, de, cum că, să, ca să, care, cine, ce, unde, cînd, cum și cît. După părere noastră, e deajuns ca, la predarea acestei propoziții, să se dea elevilor numai forma cu că — mi-a spus că vine — ca fiind cea mai tipică, forma model. Eventual, se mai pot da 2—3 forme pentru a se arăta că astfel de propoziții mai pot fi exprimate și prin alte forme decit cea cu că. Putem fi siguri că elevii, ajungind să cunoască ce este o propoziție subordonată completivă directă și cunoscind forma ei model, pe celelalte le vor folosi singuri, și corect, cînd vor avea nevoie să o facă, chiar fără să le fi învățat la lectiile de gramatică.

In manualul școlar definitiile trebuie să fie cît mai simple, pe înțelesul elevilor. Ele nu trebuie să cuprindă totalitatea înțisurilor care caracterizează un caz gramatical sau altul și e deajuns dacă se referă la unul sau două elemente distinctiv. Să demonstrează și aceasta printr-un exemplu. În manualul de clasa a VII-a găsim următoarea definiție a articolului posesiv: „Articolul posesiv (genitival) se șează înaintea unui substantiv sau a unui pronume (adjectiv) posesiv sau a unui numeral ordinal și leagă, de obicei, numele obiectului posedit de al posesorului”. Din această definiție, prea lungă, cel puțin două lunci, ar putea lipsi, ca fiind inutile pentru scopul urmărit de gramatica școlară: faptul că articolul posesiv se șează înaintea unui adjecțiv posesiv și înaintea unui numeral ordinal.

Definițiile exhaustive, prin care se încearcă cuprinderea fenomenului în totă răspindirea lui în limbă, în de gramatica descriptivă, nu de cea școlară. Din păcate, manualele școlare abundă în definiții prea lungi și greoale. Vom mai da cîteva exemple: „Substantivul este partea de vorbire flexibilă care denumește ființe, lucruri, fenomene din natură, acțiuni, stări și relații dintre oameni” (cl. VII); „Adverbul este partea de vorbire neflexibilă care stă pe lingă un verb, un adjecțiv sau un adverb și arată felul acțiunii, stării sau înșisurii ori imprenjurarea în care se săvîrsește acțiunea” (cl. VI); „Articolul alăturat la sfîrșitul unor substantive care denumește obiecte cunoscute mai înainte sau care se fac cunoscute acum, pentru a le preciza înțelesul, se numește articol hotoărăit” (cl. V); „Formele pe care le ia adjecțivul pentru a arăta că o înșisură poate exista în diferite grade la două sau mai multe obiecte sau chiar la același obiect, în momente diferite, se numesc grade de comparație” (cl. VI). Astfel de definiții nu pot fi înțelese și reținute nici de elevi buni, necum de cei mai slabii.

Am încercat, în cele de mai sus, să punem cîteva soluții, care, dacă ar fi acceptate și aplicate, credem că ar contribui la îmbunătățirea predării gramaticii în școală. Este necesar ca profesorii de limba română și alți specialiști să studieze și să pună în discuție această problemă, care privește un obiect de studiu atât de important, menit a împărtăși cunoștințe absolut necesare oricărui cetățean din patria noastră.

AL. INDREA
profesor la Școala medie nr. 6 Cluj

Predarea limbilor străine

Nu prin traducere, ci prin conversație

Se știe că studiul unei limbi străine se poate realiza pe două căi: logică sau intuitivă. În primul caz elevul gîndește în limba maternă și pentru a se exprima în limba străină, recurge la traducere, fiind obișnuit să se folosească de limba străină numai prin intermediul limbii maternă. Cu alte cuvinte, gîndirea elevului râmine legată de limba maternă, accentul punindu-se pe traducerea dintr-o limbă în alta. Limba străină se insușește astfel lent, anevoie. Spre deosebire de studierea logică a unei limbi, insușirea intuitivă a acesteia se bazează pe faptul că elevul gîndește direct în limba străină, atenția fiindu-i îndreptată asupra conținutului de idei. El nu mai traduce dintr-o limbă în alta și nu-și mai supune exprimarea unui control conștient. Faptul că o limbă străină se învăță foarte ușor în ceea ce mai fragedă copilările se explică tocmai prin aceea că la această vîrstă copilul învăță să gîndească în limba străină.

Așadar, pentru a obține cele mai bune rezultate în munca lui, profesorul de limbi străine este chemat să-i ajute pe elevi în formarea unei legături directe între gîndirea lor și limba respectivă, să le dezvolte vorbirea interioară în această limbă, fără de care nu este posibilă nici exprimarea orală. Or, vorbirea interioară într-o limbă străină se formează mai ales în condițiile audierii altor persoane care o vorbesc, precum și în condițiile unei continue practicii proprii.

Experiența dobândită în ultimii ani în predarea limbilor străine ne arată că se poate renunța aproape complet la traducere, atât în timpul verificării cit și la expunerea noilor cunoștințe. În aceste condiții, textul din manual nu mai este un fel de scop în sine, cum era odinioară, ci devine doar un pretext de conversație. Nu ne mai interesează aproape deloc versiunea românească a textului (deși continuăm să cerem sporadic, prin sondaj, unele traduceri), ci urmărim ca elevii să-i înțeleagă conținutul direct, fără să mai fie nevoiți să-l traducă și angajăm cu ei, pe marginea textului, discuții pe care căutăm să le facem cit mai atractive. Așadar, centrul de greutate al orelor de limbi străine se deplasează de la text pe conversație, pentru ca elevii să se simtă în mod nemijlocit în climatul natural al limbii studiate și pentru ca, puțin cite puțin, auzind-o și încercind să vorbească, ei să înceapă să gîndă direct în această limbă, înlăturînd balastul inutil al exercițiilor de traducere.

Conversația în limba străină se impune chiar din primul moment al predării noilor cunoștințe, înainte de lectura model a textului. Această primă parte a conversației, cunoscută sub numele de conversație introductivă, reține pe bună dreptate atenția cadrelor care predau limbile străine în scolile noastre de cultură generală, intrucât s-a dovedit că atunci cînd este inițiată și condusă cu însușință, ea constituie un procedeu de mare valoare pentru insușirea noilor cunoștințe.

Indeobște, conversația introductivă cuprinde trei elemente metodice, care sint tot atîtea etape ale desfășurării ei: folosirea mijloacelor intuitive, povestirea profesorului și semnalarea formelor gramaticale. Mă voi ocupa, pe scurt, de fiecare element în parte.

Folosirea mijloacelor intuitive. Actualule manuale școlare de limbi străine sunt bogat ilustrate. De aceea, la aproape toate lecțiile pornesc conversația de la

ilustrațiile din manual, care de cele mai multe ori exprimă sugeștiu conținutul textului. Încep de obicei conversația spunind elevilor: „Regardez la gravure et dites ce que vous voyez”. După primirea răspunsurilor, intervin cu alte întrebări, referitoare la detaliile concrete ale ilustrației. Alteori aduc în clasă tablouri intuitive, organizind conversația introductivă pe marginea lor.

In general, de ilustrația sau tablou în jurul cărora se poartă conversația se leagă un bagaj lexical nou — cuvinte și expresii necunoscute încă de elevi. Pe măsură ce ele apar în conversație le scriu pe tablă, fără însă să da și traducerea lor în limba română. De exemplu, arăt elevilor, în ilustrație, un dulap și scriu pe tablă „l'armoire”. Legarea acestui cuvint de ilustrație face cu totul de prisos indicația semnificației sale în limba română, căci ea apare în mod evident. Se înlătură deci, cu ajutorul ilustrației, necesitatea de a traduce unele cuvinte noi.

Pe lîngă aceasta, ilustrația prezintă și avantajul de a favoriza o conversație introductivă plină de vîociune. Atât ilustrațiile din manual, cât și tablourile aduse în clasă de noi trezesc interesul elevilor, îi determină să participe activ la conversație. Folosirea acestor mijloace intuitive creează astfel premise nu numai pentru o bună conversație introductivă, dar și pentru ca lecția în totalitate ei să-și atingă scopul.

Povestirea profesorului. După ce am epuizat toate posibilitățile de conversație pe care le oferă ilustrația trec, aproape pe nesimțite, la expunerea conținutului textului care urmează să fie predat. Povestesc într-un ritm cit mai lent și mai expresiv cu puțină, avind grija că în propozitiile pe care le rostesc să includ cuvintele și expresiile noi pentru elevi. Caut ca într-o propoziție să introduc un singur cuvint sau o singură expresie necunoscută, pentru a nu crea dificultăți elevilor.

Așa cum am procedat și la prezentarea ilustrației, scriu cuvintele noi pe tablă, pe măsură folosindu-lor, cu deosebirea că acum le notez și semnificația, în special prin sinonime ori prin scurte explicații în limba studiată. Numai rareori, în cazurile cînd nu am altă posibilitate, recurg la traducerea în limba română.

Eventualele particularități de pronunțare pe care le prezintă unele cuvinte le explic, firește, o dată cu scrierea acestora pe tablă.

În tot cursul povestirii mă îngrijesc ca elevii să mă urmăreasă, să înțeleagă propozițiile pe care le rostesc. Ei înțeleg sensul cuvintelor noi din cele noteate pe tablă, din context, din inflexiunile vocii, din gesturile și mîmica mea. Pentru a avea certitudinea că sint înțeleși, pun întrebări de sondaj sau chestiune fugitive întreaga clasă, fără însă a pierde din vedere continuitatea expunerii.

Semnalarea formelor gramaticale. Orice text din manual cuprinde, pe lîngă un bagaj lexical nou, și forme gramaticale noi. E firesc, de aceea, ca în cadrul conversației introductive, o dată cu predarea lexicalului, să semnalăm și formele gramaticale necunoscute încă elevilor pentru ca, atunci cînd vor trece la lectură, aceste forme să nu constituie un obstacol în înțelegerea textului.

S-ar putea obiecta că în conversație introductivă, pentru care dispunem de cel mult zece sau douăsprezece minute, nu avem

Procedee mnemotehnice

Trebuie să ne ferim de tendința unor elevi de a învăța în mod mecanic — acesta este un lucru bine cunoscut. Dar, după ce o lecție a fost bine înțeleasă și înțisă, este util să indicăm elevilor și unele mijloace de memorare a ei, bineînțeleș în așa fel încît ele să-i ajute efectiv, nu să reprezinte un balast.

În munca mea de predare a fizicii în clasele V-VIII am mereu în vedere acest lucru. Bunăoară, după ce am predat în clasa a VII-a lecția despre pîrgheii, am cerut elevilor ca, ori de cîte ori văd o unealtă sau alt obiect cu care se execută o lucrare, să caute a stabili care sunt punctele de aplicare a forței și rezistenței, ca și sprijinul. Ei s-au depriind ușor să găsească aceste puncte, dar întîmpină greutăți în a stabili genul pîrghei. Plecind de la ideea existență în manualul de geometrie pentru clasa a VII-a — unde, pentru a-i ajuta pe elevi să rețină în memorie primele zecimale ale numărului π, se dă, ca procedeu mnemotetic, o propoziție alcătuită într-un anume fel — am formulat și eu o propoziție: „Să reținem formula”, ale cărei inițiale — S.R.F. — amintesc respectiv termenii „sprijin”, „rezistență”, „forță”. Situind inițialele respective la mijlocul unui tabel și compunind apoi, pe acest tabel care se reține cu ușurință, varianțele respective, elevii n-au mai întîmpinat greutăți în stabilirea genului unei pîrgheii.

M „volum”, stabilind expresia D.V.

Pornind de la această expresie, pentru a afla masa, de exemplu, acoperim pe M. Constatăm astfel că masa este produsul dintre densitate și volum. Prin același procedeu aflăm că densitatea este raportul între masă și volum, iar volumul — raportul între masă și densitate.

O cale identică am folosit pentru a-i ajuta pe elevi să rețină formula care stabilește legătura între spațiu, viteză și timp în mișcarea uniformă sau, la clasa a VII-a, formula pentru afărcarea cantității de electricitate.

In alte cazuri am recurs la desen. De exemplu, pentru mai bună fixare a cunoștințelor despre particularitățile dilatației apelor, am utilizat următoarea figură, din care se vede clar că la 40° C apa are densitatea maximă și, deci, volumul cel mai mic.

Gr. I	R	S	F
	F		R
Gr. II	F	R	S
	S		F
Gr. III	R	F	S
	S		R

Folosirea unor asemenea procedee, pe lîngă faptul că ajută la păstrarea în memorie a cunoștințelor, contribuie și la inviorarea lecției, stimulînd interesul și atenția elevilor — cu condiția, desigur, de a nu apela la ele decât după ce elevii au înțeles bine problemele lecției, numai acolo unde se simte nevoie și unde pot veni realmente în sprijinul predării.

prof. STEFAN CÎMPEANU
Chiperești-Iași

Experiențe sub îndrumarea atentă a profesorului

ÎNSEMNĂRI DINTR-O ȘCOALĂ

Cum să îmbunătățească predarea, prin ce metode, cu ce efect — acestea sint problemele spre care își îndreaptă în primul rînd atenția colectivele didactice acum, cind sporesc eforturile pentru încheierea cu succes a trimestrului. Nici nu s-ar putea altfel. Predarea este domeniul cel mai important în munca oricărui colectiv didactic, ea avînd menirea să aducă cea mai mare contribuție la instruirea și educarea elevilor.

Tocmai aceste probleme le-am urmărit la Școala generală „N. Grigorescu“ din Capitală. Iată cîteva din însemnările făcute.

Preocupările actuale ale colectivului de conducere

Ne uităm în planul general de muncă al școlii, în planurile săptămînale de activitate ale colectivului de conducere, în registrele cu observații de la lecții. Atenția se îndreaptă acum spre sporirea eficienței orelor de curs prin cît mai buna organizare a lecțiilor la fiecare clasă. Pe bună dreptate: o proastă organizare a lecției poate să-i rateze întregul conținut și aceasta într-un moment cînd nu mai avem timp să revenim asupra explicației: sfîrșitul trimestrului bate la ușă. Directorul școlii, tov. V. Măldărescu și adjuncta sa, tov. V. Anghel, urmăresc și cum este parcursă programa, care este calitatea subiectelor alese pentru teze, ce spun caietele de teme în ceea ce privește munca învățătorilor și profesorilor ca și aceea a elevilor. În același timp tov. V. Măldărescu, s-a simțit dator să se asigure că profesorii nu-i suprareacarcă pe elevi predinând-le mai multe noțiuni decit prevede programa și cerindu-le să efectueze mai multe teme decit este necesar. Oricum, etapa în care ne afilăm acum îi solicită pe elevi la mai multe eforturi decit cea de la începutul anului. De aici, conducerea școlii a îndrumat cadrele didactice să le ușureze munca, mai ales cea de acasă — studiul individual. Aceasta nu renunțînd la o parte din prevederile programei, nu renunțînd la exigență, ci predînd clar noile cunoștințe, astfel ca elevii să le înțeleagă foarte bine, pentru a nu mai fi nevoie să și le lămuirească singuri acasă și ajutîndu-i să-și insușească încă din clasă o bună parte din materialul predat.

Într-unul din planurile săptămînale ale tovarășei V. Anghel, director adjunct al școlii, am găsit o preocupare specială pentru felul cum se face fixarea cunoștințelor. Nu intîmplător atenția conducerii școlii s-a îndreptat acum mai mult în spre acasă problemă. Uneori se trece mai ușor peste acest moment al lecției. Or, mai ales acum, nu poate fi ignorată contribuția lui la insușirea temeinică a tot ce se predă în clasă. Iată de ce conducerea școlii acordă o atenție specială în cadrul asistențelor pe care le efectuează acum acestui moment, cu gîndul de a-i determina pe toți profesorii să-l pregătească și să-l desfășoare cu spirit de răspundere.

Preocuparea aceasta se împătește cu aceea pentru conținutul temelor date acasă, directorii căutînd să cunoască volumul temelor, calitatea lor, dacă învățătorii și profesorii corectează lucrările efectuate independent de către elevi. Si aici se iau în

considerare aspectele specifice etapei, pornindu-se de la tendința unor cadre didactice de a da mai multe teme decit este recomandabil (pentru a suplini golurile de la lecții, din cursul trimestrului), de la insuficienta grija a altora pentru alegerea temelor în raport cu sarcinile speciale legate de încheierea trimestrului.

Preocupările sunt bune, vădesc o orientare judicioasă. Efectele lor? În general pozitive dar, din păcate, aşa cum relevă sondajul la lecții, nu la toate clasele, la toate materiale. Așadar, conducerea școlii va trebui să chibzuiască la noi măsuri pentru sporirea în continuare a eficienței muncii.

— Astăzi vom construi tangentă comună exteroară la două cercuri. Vă rog să mă urmăriți foarte îndeaproape, deoarece în cazul de față o scâpare oricît de mică duce la o construcție greșită. Mai întîi luăm două cercuri. Voi, pe caiete, le luati cu raza de 3 cm și respectiv de 2 cm. Căutăm apoi...

Si explicații continuă corect, însoțînd schițele deosebit de clare făcute la tablă de profesorul de desen L. Georgescu. Elevii clasei a VII-a lucrează în liniște, ascultînd cu luare aminte indicațiile sale.

— Vasăzică, unim punctele de intersecție a cercului mare cu cercul cel mai mic din cele patru cîte am desenat pînă acum. Fiți atenți: intersecția cercului pe care l-am notat IV cu cercul III, nu intersecția cercului IV cu cercul I. Iată punctele de intersecție. Acestea sunt — continuă profesorul, marcînd vizibil aceste puncte. Pe acestea le unim, după cum am spus.

Asigurîndu-se, prin cîteva întrebări de control, că elevii au înțeles despre ce este vorba, profesorul le cere să unească și ei, pe schițele de pe planșele lor, punctele de intersecție a cercurilor respective. Apoi trece prin bănci, să vadă dacă lucrează corect. Convingîndu-se că nu s-au făcut greșeli esențiale, trece mai departe.

Așa procedează ori de cîte ori ajunge la cîte un moment — să-i spunem aşa — nodal al construcției, căci știe că, dacă ar trece ușor peste astfel de momente, întreaga explicație își poate pierde efectul instrucțiv.

Dar profesorul nu se rezumă numai la atit pentru a asigura înțelegerea deplină a cunoștințelor, participarea conștientă la lecție a școlarilor. O atenție specială dă el preventivii greșelilor tipice.

— Băgați de seamă! Aici se greșește de obicei. Scădem raza nu pornind din centrul cercului spre exterior, ci din exterior spre centru. Uitați-vă, în felul acesta.

— Si cere apoi elevilor să repete precizarea respectivă, pentru că o rețină bine.

Așadar, profesorul ia în seamă datele furnizate de experiența lui anterioară și le folosește pentru creșterea eficienței muncii prezente. Știind care au fost la alte clase greșelile tipice la lecția predate, caută să asigure evitarea lor acum.

— Acest lucru — spune profesorul, se verifică foarte simplu: căutăm unghiul de 90°. Iată-

— Si il arată la tablă, zăbovină pe figură, ca să observe bine totă clasa.

— Căutați-l acum și voi pe caiete. Spune și tu, Ionescule, cum se verifică... Arăta-ne și unghiul la tablă.

Înăuntrul element bun în metoda tinăruului profesor: el îi învață pe elevi să verifice, să controleze exactitatea lucrărilor pe care le execută. În felul acesta îi face să prețuiască adevărul științific, să fie exigenți cu ei însiși, lucrînd întotdeauna cît mai corect.

Lecții cu proiecții și cu... cîntec

— Ce-ați avut pentru astăzi? se adresează clasei profesorul, învîrtind pe toate fețele un aparat de proiecție. Spune tu.

— Pentru astăzi am avut „Uzina vie“ — răspunde elevul, uitîndu-se stărîitor la catedră, căci tovarășul profesor a scos chiar acum o piesă din aparat.

— Spune: cine formează subiectul acestei povestiri? — îndeamnă la răspuns pedagogul pe jumătate atent la construcția aparatului, de care nu este sigur că va funcționa cum trebuie.

— ??

— Ei? Cine formează subiectul acestei povestiri? — insistă profesorul, tot mai preocupat de treaba de la catedră.

— Un sir de întimplări... încercă el să reamintească elevului, în timp ce se cănzește să pună la punct cordonul electric, formula pe care o așteaptă ca răspuns la o asemenea întrebare.

Dumirindu-se, copiii arată pe scurt despre ce este vorba în „Uzina vie“, după care profesorul îi anunță că vor asista la o proiecție. În clasă se face liniște. Profesorul se așeză într-o rîndă din primele bănci, în timp ce elevii lasă la ferestre perdelele negre. În sfîrșit, prima imagine. Elevii deschid ochii mari. Tot mai mari, căci nu înțeleg nimic din cele ce se proiectează pe perete.

— Tovarășe profesor, e cu capul în jos — sare un elev, fericit că a descoperit primul secretul necazului.

La lecție

— Da, am pus greșit diafilmul. Nu-i nimic, să-l întoarcem.

Imaginea apare din nou. Dar din nou copiii nu știu ce să creadă, căci acum explicația apare scrisă pe dos!

— Stați puțin, l-am pus invers — îi lămuște profesorul, scoțînd iar diafilmul din aparat. Iar după un timp: așa, acum e bine. Ba nu, aici e scena finală. Un moment și avem începutul.

După care rulează și iar rulează banda, în aşteptarea plină de nerăbdare a copiilor.

— În sfîrșit.

Clasa respiră voioasă, cercetînd cu zeci de priviri pline de neașteptă scena proiectată pe perete. Dar curind frunzile se increștesc din nou a nedumerire: nu se vede nimic care ar putea semăna cu o locomotivă alergind „desprețită cu ciocchinele de muncitori prins de ea“, nici cu un pod rulant purtînd în ghiare enorme blocuri de fier...

Profesorul se simte dator cu o explicație:

— Veți vedea scene din... basmul Harap Alb.

— ??

— Acum să citească cineva ce e scris sub fiecare imagine, pe măsură ce eu desfășor diafilmul.

— Dar nu se vede, tovarășe profesor. Nu se poate citi nimic!

Alte intervenții la aparat și fizul întimplărilor lui Harap Alb începe să se depene. Povestirea se termină tocmai cînd sună de ieșire.

— Copii, spune profesorul, povestea aceasta n-o veți învăța în clasă a V-a. În schimb, peste vreo patru lecții vom studia împreună „Prislea cel voinic și merele de aur“...

Elevii n-au înțeles desigur pentru ce tovarășul profesor a simțit nevoia unei astfel de precizări. Nici nu și-au bătut capul să-i afle rostul. El au fost bucuroși că ora a treut fără să le ceară nici un efort, că ea le-a prilejuit momente de destindere.

Căci, în fond, la aceasta s-a rezultat rezultatul lecției.

Aveam motive să fim mulțumiți? Firește, nu. Vinovatul? Profesorul, fără îndoială, căci a ignorat cele mai elementare cerințe ale lecției și mai ales ale folosirii diafilmului în predare: selecționarea materialului de proiectat în raport cu subiectul lecției, pregătirea din vreme a aparatului, verificarea lui din toate punctele de vedere, cunoașterea întregului diafilm și a textului scris sub imagini, și așa mai departe.

Altfel, lecția cu proiecții poate deveni o lecție cu... cîntec!

Studiu

îndivîdual pe apucate

După ce a terminat exercițiul la tablă, eleva trece la loc, așteptînd să i se comunică nota.

— Am în vedere că ai fost de serviciu pe școală — îi spune profesorul înainte de a-i trece nota în carnet.

— Dar de ce trebuie să aibă în vedere acest lucru? A lipsit cumva eleva de la ore?

— N-a lipsit.

— Atunci?

— Să vedî, — încercă să ne lămușească, în pauză tovarășa directoare — în școală noastră elevii fac de serviciu în timpul lor liber; regulamentul nu admite să-i scoatem de la ore pentru o asemenea treabă.

— În timpul lor liber?

— Da, cei care învață după amiază, de exemplu, fac de serviciu dimineața. Între orele 8 și 12. La 12 merg acasă să mănânce și se întorc imediat la cursuri.

— Dar lecțile cînd și le pregătesc?

— Seară, după ce au ieșit de la ore și dimineață, cînd sunt de serviciu.

— Bine, dar seara sunt obosiți. După o zi de muncă... Iar dimineață sunt mereu tulburăți de vizitatori care vin în școală, ori în pauze, de către elevi. Apoi, să învețe pe culoar, sau în hol... Sunt oare acestea condiții pentru un studiu individual de calitate?

Acum înțelegem de ce elevii care au fost de serviciu vin la școală mai slab pregătiți ca de obicei. Poți să le dai notă rea? Nu, căci nu sunt ei de vină. Și uite, de aici, fel de fel de concesii pe care profesorul trebuie să le facă și care, să recunoaștem, dăunează disciplinei muncii. Apoi, căci din acești elevi vor reuși să suplinesc gurile cu care este? Prea puțini!

— Așa este, o știm prea bine, dar ce putem face? — ne spune tovarășa directoare. Nu avem altă soluție.

— Ce se poate face? Să fie folosiți salariații școlii, obligați prin regulament să îndeplinească astfel de sarcini. Iar elevii să-și vadă de carte.

I. PETRESCU

PREDAREA MUZICII

În școală de cultură generală

Muzica este una din artele cele mai accesibile vîrstei școlare, deoarece face apel în mod direct la afectivitatea copiilor. Dintre toate ramurile muzicii, cea mai apropiată de specificul copilăriei este muzica vocală, pe care cei mici o înțeleg mai ușor datorită faptului că ea se caracterizează prin combinarea melodiei cu textul. Si mai accesibilă este muzica pentru elevii de vîrstă mică atunci cînd se combină cu mișcarea, sub forma jocului cu text și cînt sau a dansului.

Pornind de la aceste considerente, actualele planuri de învățămînt și programe școlare aduc serioase îmbunătățiri în predarea muzicii la clasele I-IV, în special în ceea ce privește predarea primelor noțiuni de muzică și formarea educației muzicale.

În clasele I și a II-a, în cîte două ore pe săptămînă, li se transmit elevilor, pe cale oral-intuitiv (prin cîntece și exerciții implete cu jocuri didactice muzicale) unele priceperi legate de elementele de bază ale limbajului muzical, pregătindu-se astfel fondul de reprezentări muzicale necesar pentru însușirea în continuare a cunoștințelor de muzică. O serie de cîntece recomandate de programă, cum sint „Iepurașii”, „Suieră sirenele” și altele, cu valori de doimi, pătrimi și optimi și avind o structură ritmică clară, permit elevilor, dacă sunt predate pe baza unei metodici corespunzătoare (de exemplu, prin utilizarea, paralel cu cîntecul, a cîririi ritmate pe silabe) să-și însușească oral-intuitiv valorile notelor pînă la șaisprezecime inclusiv. Învățarea după auz a acelorași cîntece îi va conduce apoi pe elevi spre înțelegerea anumitor elemente melodice, cum sint, de pildă, înălțimea sunetelor sau mersul suitor și coborîtor al melodiei.

O dată cu clasa a III-a începe o treaptă nouă în predarea muzicii — însușirea scris-cititului muzical cu ajutorul notelor. Prin aceasta se pune o bază efectivă studiului muzicii pe tot parcursul școlii. Din păcate, însă, unii învățători eludează prevederile programei în această privință, școlarilor pregătiți de ei trebuind să li se predea de la început noțiunile muzicale atunci cînd ajung în clasa a V-a.

Probleme deosebite ridică orele de ansamblu coral (cîte una pe săptămînă) prevăzute de actualele programe. Pentru repertoriul concursului cultural-artistic al pionierilor și școlarilor — în general pretențios și destul de încărcat — o singură oră de ansamblu pe săptămînă pare neîndestulătoare. Totuși, experiența mi-a arătat că prin folosirea ei judicioasă se pot obține rezultate pe deplin satisfăcătoare.

Pentru a nu pierde nici un minut din ora de ansamblu, am organizat repetițiile cu două grupe de clase. Într-o din ele am inclus două clase a V-a și o clasă a VI-a, cu oarecare experiență de ansamblu coral, iar în cealaltă o clasă a VI-a, două clase a VII-a și o clasă a VIII-a. Am pregătit cu aceste grupe cîntecele „la alegere” pentru concurs, pentru ca atunci cînd se vor fixa și cîntecele obligatorii, care se învăță la unison, să-mi rămînă pentru repetare numai lucrările repertoziului definitiv. Caut să asigur o bună disciplină de ansamblu, să aleg cîntece frumoase și apropiate de viața copiilor, ca „Drag mi-e cîntecul și jocul”, „Cîntec nou din Oas” și altele, pe care ei le învăță cu plăcere. În felul acesta, orele rezervate ansamblului școlar sint suficiente realizării unei bune pregătiri a școlarilor pentru concurs. Ar fi bine însă ca numărul de cîntece obligatorii să se reducă numai la două, întrucât pregătirea a cinci cîntece, aşa cum se cerea pînă acum, preținde totuși mai mult timp.

În clasele mari se pun probleme mai dificile în legătură cu predarea istoriei muzicii. În să subliniez de la început că este aproape imposibil de a reuși să parcurgi în circa 30 de ore, aşa cum prevedea programa, întreaga istorie a muzicii. Cred că este necesar, de aceea, că în planul de învățămînt al școlii de 12 ani să se prevedă predarea istoriei inuzicii în doi ani, în clasele a X-a și a XI-a, în clasa a XII-a adîncindu-se mai mult istoria muzicii românești. Dificultățile existen-

te în prezent în predarea istoriei muzicii sint sporite și de lipsa manualului, a cărui apariție Editura didactică și pedagogică o amintă în mod nejustificat de la an la an. În aceste condiții folosesc, pentru expunerile pe care le fac în fața elevilor, materialele bibliografice pe care le avem la dispoziție. Cîr uneori și elevilor din cele două clase a X-a la care lucrez să facă, pe baza expunerilor mele și a unor materiale bibliografice indicate de mine în prealabil, cite o scurtă prezentare despre o temă sau un compozitor. Pentru a nu-i supraîncărca cu unu elev mai mult de o singură prezentare pe an și asigur de fiecare dată suficient timp pentru lucrarea ei. După prezentarea în fața clasei, timp de 10-15 minute, a unei lucrări și după completările reale, urmărez audierea lucrărilor mai importante pe tema respectivă sau din opera compozitorului tratat. În acest fel elevii ascultă cu multă atenție nu numai arii din opere și operete, ci și unele părți din concerte, din simfonii, poeme simfonice, overture etc.

Socotesc că, pentru ridicarea nivelului la care se predă muzica în învățămîntul de cultură generală, se impune asigurarea unei îndrumări mai competente a profesorilor atât prin inspecții efectuate de specialiști cit și prin editarea unor metodi elaborate de cei mai buni profesori de muzică, cu experiență bogată în predare. S-ar putea edita de asemenea culegeri de articole metodice pentru predarea muzicii în clasele I-II, III-IV și V-VIII. În același timp, este necesar ca manualele pentru clasele I-VIII să fie puse în deplină concordanță cu programa școlară și să se continue dotarea școlilor cu material didactic de specialitate (pic-up, magnetofon, discotecă, portrete de compozitori clasici români și străini etc.).

Valorificarea deplină a rezervelor existente pentru îmbunătățirea predării muzicii în condițiile actualei programe va permite profesorilor să-și aducă o contribuție mai eficientă la formarea educației și culturii muzicale a tinerelor generații, dezvoltându-le bogăția tezaurului artei muzicale și învățându-i să iubească.

Prof. MARIN PISLARU

Prestigiul și tradiția didactice

Deosebită amploare pe care a căpătat-o învățămîntul artistic românesc în anii regimului democrat-popular, grăjia pentru creșterea tinerelor talente din toate domeniile artei, materializată în dezvoltarea continuă a rețelei școlilor de 8 ani și medii de artă, precum și a institutelor de artă, este incununată cu strălucitele succese ale reprezentanților artei românești la mari confruntații internaționale. Aceste rezultate de mare prestigiu se datorează condițiilor optime create la noi în țară pentru înflorirea tuturor talentelor, contribuției celor mai reputați artiști și pedagogi care activează pe acest tărîm la elaborarea unei didactice de specialitate cît mai valoroase. Școala artistică românească se distinge prin concepțile sale inaintate, prin valorarea studiilor menite să realizeze șlefuirea migăloasă a valorilor de creație și interpretare. În mod special pe tărîmul muzicii au apărut o serie de lucrări foarte apreciate care se referă la toate gradele de învățămînt muzical. Demne de menționat la loc de frunte printre acestea sunt „Manualul de vioară” de I. Geantă și Manoliu, „Metoda de vioară” de E. Cătăeanu, „Metodă de oboi” de Pavel Tornea, „Metoda de pian” de Alma Cornea-Ionescu, piesele pentru pian „Miniaturi” de Sabin Drăgoi, „Poze și pozne” de Sabin Drăgoi, „Fabule” de Paul Constantinescu, „Metodă de violoncel” și „Studiul violoncelului” de D. Dinicu etc. Valoarea unora dintre aceste lucrări a fost apreciată elogios de specialiști cu înaltă reputație peste hotare.

Numerose mărturii și fapte vin să ateste de pildă calitatea înaltă a lucrării „Studiul violoncelului” de D. Dinicu. Astfel prof. Carlos Estrada, directorul Conservatorului național de muzică din Montevideo, elogind calitățile acestui manual, anunță introducerea lui în programă analitică din Uruguay. Profesorul C. Estrada scria cu acest prilej lui D. Dinicu: „Vă mulțumesc pentru foarte interesanta lucrare asupra violoncelului al cărei autor sunteți dumneavoastră și care va fi de mare folos pentru cursurile conservatorului nostru datorită seriozității și profunzimii ideilor expuse”.

Tot despre această lucrare cunoscutul profesor al Conservatorului din Moscova L. Ginsburg scrie: „Judecînd după vastul cuprins al problemelor și după imbinarea problemelor tehnice cu cele estetice ea prezintă un mare interes”.

Cuvinte de laudă asupra școlii românești de violoncel a avut de asemenea virtuosul italian Enrico Mainardi care în urma turneului de concerte efectuat în țara noastră nota într-o scrisoare adresată lui D. Dinicu: „Am apreciat sincer munca pasionată și serioasă a școlii dumneavoastră pentru dezvoltarea mereu mai profundă a noului nostru instrument”.

Concursurile internaționale „George Enescu” — manifestări artistice de prestigiu mondial — au evidențiat în fața unor jurii exigenți, alcătuite din profesori cu vastă experiență pedagogică, pe lîngă talentul tinerilor noștri interpreți, ascensiunea continuă a școlilor românești de vioară, pian și canto.

„Romînul pare că s-a născut cu vioara în mină” — a devenit în zilele Festivalului George Enescu un adevăr acceptat de virtuoși ca David Oistrach și Henryk Szeryng. Profesorul Jacques Feschotte și compozitorul Georges Auric s-au exprimat elogios în cadrul unor interviuri acordate revistei *La Roumanie d'aujourd'hui* despre nivelul superior al școlii românești de canto.

O coordonată importantă a dezvoltării școlii muzicale românești contemporane o constituie fără indoială tradițiile sale valoroase avind o rădăcina seculară. Cu multe decenii în urmă, încă, nivelul atins de didactica muzicală românească a atras atenția cercurilor de specialitate de peste hotare.

Un moment semnificativ în afirmarea internațională a procesului de învățămînt muzical românesc din trecut poate fi considerat anul 1936 cînd s-a organizat la Praga primul congres de educație muzicală. În fața unor personalități de talie mondială, țara noastră s-a prezentat cu o comunicare a profesorului George Breazul, precum și cu o formăție corală de fete, dirijată de Margareta Zeon.

Aproape în unanimitate, ziarele și revistele de specialitate din străinătate au elogiat metodele și rezultatele practice ale didacticii noastre muzicale. Cunoscutul profesor al Universității din Colonia Karl Gustav Fellerer, scria în revista *Die Musik*: „În puține țări, muzica de școală a stîrnit atită interes și a găsit o bază atită de sigură de dezvoltare în domeniul muzicii populare, ca în România”. Similară sunt calificatiile lui Bartos Josef din *Prager Presse* (8 aprilie 1936) asupra didacticii noastre muzicale cînd afirma: „În privința cultivării educației muzicale nu este al doilea popor în Europa care să se poată măsura cu România”. Demonstrațiile practice muzicale de la Praga ale delegației noastre au avut chiar urmări imediate fiindcă dr. Vladimir Helfert din Brno îl încunostință pe George Breazul printre o scrisoare, purtind data de 7 octombrie 1936 că a reușit să convingă forurile slovace să introducă muzica în „toate școlile” și în „toate clasele”.

Cea mai magulitoare apreciere asupra cărților românești de muzică prezentate în expoziția de la Praga rămîne însă aceea asternută de marele pedagog francez Amedée Gastoué în *Revue de musicologie* (1936): „Pe cînd un volum asemănător (celui redactat de George Breazul — n.n.) pentru clasele a patra ale liceelor și colegiilor franceze?”.

Astăzi, în regimul democrat-popular, asemenea realizări au putut fi dezvoltate pe scara întregului nostru învățămînt.

Studiul la harpă

VIOREL COSMA

Adunările de dări de seamă și alegeri în grupele sindicale

Sprijin activ procesului instructiv-educativ

În majoritatea școlilor din orașul Tecuci au avut loc, în aceste săptămâni, adunările de dări de seamă și alegeri în grupele sindicale. Ele s-au caracterizat printr-o largă participare la discuțiile și învățătorilor și profesorilor, care au subliniat sprijinul important acordat de organizațiile sindicale conducătorilor de școli și cadrelor didactice pentru bună desfășurare a muncii lor.

Mulți dintre cei care au luat cuvîntul la adunarea de alegeri care a avut loc la Școala generală de 8 ani nr. 2, de exemplu, au apreciat contribuția adusă în această privință de adunările trimestriale ale grupei sindicale, în care s-a analizat activitatea profesională și obștească desfășurată de membrii de sindicat.

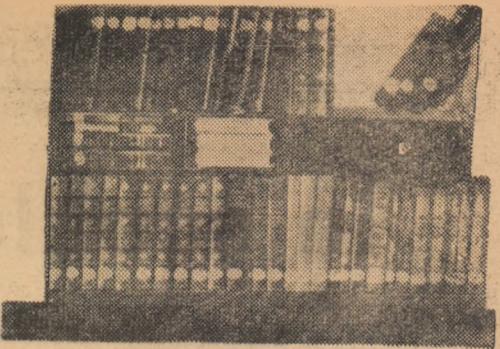
Birourile grupelor sindicale din școlile orașului Tecuci s-au preocupat și de mobilizarea învățătorilor și profesorilor la ridicarea nivelului lor profesional prin obținerea gradelor didactice. Ca urmare, mulți profesori de la Școala medie nr. 1, de la Școala medie nr. 2 de la școlile generale de 8 ani sunt acum înscrise la examenele pentru obținerea gradului II. Ei sunt sprijiniți și în buna pregătire a examenelor, înlesindu-și procurarea bibliografiei indicate și asigurându-și timpul necesar studiului.

Adunările de dări de seamă și alegeri în grupele sindicale din școlile orașului Tecuci au constituit un bun stimulent pentru munca de viitor a cadrelor didactice.

Din aceste adunări au rezultat pentru comitetul sindicatului învățămînt din orașul Tecuci, numeroase concluzii de care va tine seama în activitatea sa viitoare. În acest sens pe primul plan al preocupărilor comitetului se inscrie sprijinirea grupelor sindicale, a noilor birouri alese pentru a spori și mai mult capacitatea lor mobilizatoare și educativă.

Prof. VIRGIL PAVEL
președintele comitetului sindicatului învățămînt din orașul Tecuci

CARTII

O bună culegere de probleme

Culegerea de probleme de calcul diferențial și integral de Lia Aramă și Teodor Morozan (prefață de acad. prof. Miron Nicolescu), apărută de curînd în Editura tehnica, poate fi de un real folos elevilor din secția rea-

Literatura română la începutul secolului XX

În librării și-a făcut de curînd apariția studiul Literatura română la începutul secolului XX de Dumitru Micu.

Trăind o perioadă cu interesante aspecte contradictorii din dezvoltarea literaturii noastre, autorul supune unor discuții atente fenomenul literar al vremii. Aflină-se uneori în situația de a lupta cu diverse puncte de vedere privind literatura din această perioadă, cu inclinațiile unora către prezentarea ei în spirit dogmatic, cu tendința altora de a privi lucrurile la suprafață, caracterizările și concluziile lui Dumitru Micu se sprijină pe confruntări entute cu faptele, cu adevărul istoric, pe argumentări bine orientate și bine cintărite, pe înălțarea delimitărilor categorice și tăioase. În cercetarea caracterului contradictoriu al celor trei curente literare — semănătorismul, poporanismul și simbolismul — ca și al publicațiilor importante ale epocii, autorul studiului dovedește suplete, rămine mereu pe terenul faptelei controlabile.

Studiul lui Dumitru Micu, bine conceput și documentat, scris cu vibrație, poate constitui un ajutor dintre cele mai importante în munca profesorilor de literatură din școală medie.

FĂNICĂ N. GHEORGHE

lă a clasei a XI-a, completind manualul „Elemente de analiză matematică” de N. Dinculeanu și E. Radu.

Astfel, exercițiile din culegerea amintită sint bine venite după parcurgerea capitolului I — „Numere”. Pentru capitolul „Șiruri de numere” sint utile exercițiile 98—106, care pot ajuta pe elevi să înțeleagă mai bine cunoștințele referitoare la limita unui sir și demonstrațiile pe baza definiției limitei sirului convergent. La alte capitole (de-

rivate, studiul funcțiilor cu ajutorul derivatelor, integrale) problemele de calcul diferențial și integral din culegere pot fi folosite la lecțiile de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor.

Se cere, desigur, atenție la selecționarea problemelor pentru a nu-i pune pe elevi în situația să reprezinte grafic prea multe funcții care definesc același gen de curbă.

Prof. F. MURĂRECI
Pucioasa

Cîteva inadvertențe

Deși în general superioare edițiilor anterioare, noile ediții ale manualelor pentru clasele I-IV au încă unele inadvertențe. Iată cîteva din ele.

In manualul de aritmetică pentru clasa a III-a, la capitolul care tratează felurile unghiurilor, se spune: „Observați propozițiile de mai jos. Găsiți subiectul și predicatul. Dar printre „propozițiile“ respective este și fraza: Programul serbării a plăcut celor care au asistat la serbare“. Ori, noțiunea de frază se predă în clasa a IV-a.

Scăpări de genul celor arătate mai sus întîlnim și în manualele pentru clasa I. Astfel, la lectia de citire „Pe ogor“ se găsește litera și (în cuvîntul „tovărășul“), înainte de a fi învățată de elevi.

ELENA LEPĂDATU
Dedulești,
raionul Pitești

BIBLIOGRAFIE

Literatură politică

Cîmpeanu P., Condiționarea socială a artei în socialism. Editura politică, 248 pagini — 6,25 lei.

Plătică D., Activitatea în grupă sindicală. Editura politică, 80 pagini — 1,25 lei.

Învățămînt politic

In ajutorul celor care studiază „Statutul U.T.M.“. Editura politică, 256 pagini — 4 lei.

In ajutorul celor care studiază „Trăsăturile moralei socialistice în rîndul tinerei generații“. Editura politică, 288 pagini — 4 lei.

Filosofie

Istoria gîndirii sociale și filozofice în România (Sub redacția C. I. Gulian și colaboratorii). Editura Academiei R.P.R., 620 pagini — 56,22 lei.

Materialul dialectic și științele naturii vol. IX. Editura politică, 344 pagini — 8,75 lei.

Momentele ale revoluției culturale din România. Editura științifică, 374 pagini — 23,50 lei.

Studii de literatură română

Georgescu P., Păreri literare. Editura pentru literatură, 400 pagini — 8,25 lei.

Găldi L., Stilul poetic al lui Mihai Eminescu. Editura Academiei R.P.R., 472 pagini — 16 lei.

Virgilici T., Alecu Russo (Colecția „Oameni de seamă“). Edi-

tura tineretului, 200 pagini — 6,25 lei.

Biologie

Lumea animalelor după Brehm. Traducere din limba germană și actualizare de prof. dr. Gh. Dinulescu și prof. B. Schnapp. Coordonator științific al ediției române, prof. dr. M. A. Ionescu. Editura științifică, 912 pagini — 51 lei.

Geografie

Vîsan G., Descrieri geografice. Editura științifică, 240 pagini — 11 lei.

Știință pe înțelesul tuturor

Andreeva F., Klodo T., Pe fundul oceanului aerian. Editura științifică, 212 pagini — 6 lei.

Banu A. C., Bărăganul. Editura științifică, 80 pagini — 1,75 lei.

Ioanid G., Radioactivitatea (Colecția „Mari descoperiri“). Editura științifică, 72 pagini — 1,25 lei.

Popescu Gr., Vlad Tepeș. Editura științifică, 50 pagini — 0,75 lei.

Roșescu T., Timpul și măsurarea lui. Editura științifică, 248 pagini — 8,25 lei.

Ghiduri

București. Ediția a IV-a. Text introductiv de Petru Vîntilă. (Colecția „Mic îndreptar turistic“).

Editura Meridiane, 68 pagini — 7 lei.

Dobrogea. Editura Meridiane, 248 pagini — 25 lei.

Oradea. Prefață de Enghel Emanuel (Colecția „Orașe și prietenii“). Editura Meridiane, 58 pagini — 6 lei.

Ploiești. Mic îndreptar turistic. Text de Ioan Grigorescu. Editura Meridiane, 52 pagini — 7 lei.

Cărți pentru copii

Camilar E., Vrancea. Copertă și ilustrații de Gh. Adoc. Editura tineretului, 32 pagini — 5 lei.

Carek J., Lucruri mici, dar însemnate. Traducere din limba cehă de Ion Calovia. Editura tineretului, 44 pagini — 5 lei.

Coșbuc G., Poezii. Ilustrații de A. Stoicescu. Editura tineretului, 194 pagini — 30 lei.

Klușanțev P., Ce ne spune telescopul (Colecția „Să stim“). Editura tineretului, 92 pagini — 10 lei.

Munteanu C., Serioare către Moș Gerilă. Ilustrații de N. I. Popescu. Editura tineretului, 32 pagini — 4 lei.

Neamțu L., Întoarcerea focului — povestiri. Editura tineretului, 112 pagini — 4,25 lei.

Radu T., Cîinii cantonierului. Ilustrații de Coca Crețoiu. Editura tineretului, 80 pagini — 9 lei.

Sen Al. Cine știe, să ne spună. Povestiri în versuri pentru copii. Ilustrații de Angi Petrescu Tipărescu. Editura tineretului, 56 pagini — 6 lei.

În școlile Albaniei noi

Poporul albanez sărbătoresc, la 29 noiembrie, a XX-a aniversare a eliberării sale de sub jugul fascist.

În anii puterii populare, în Albania au avut loc realizări importante în toate domeniile. Învățământul a cunoscut și el o largă dezvoltare.

În timp ce în 1938 80 la sută din populația țării nu știa să scrie și să citească, Albania populară a lichidat într-un timp scurt analfabetismul și a deschis larg porțile școlilor tuturor fiilor celor ce muncesc. A sporit considerabil numărul școlilor de cultură generală, al școlilor profesionale și tehnice. În anii puterii populare au fost înființate în țară, pentru prima dată, școli superioare — Universitatea de stat din Tirana, ca și o serie de institute.

Intr-un articol intitulat „Pe fișa anilor“ Bekim Gace, directorul Palatului pionierilor din Tirana, scrie :

L-am întîlnit într-o zi pe fostul meu coleg Myfit Balani, astăzi profesor la Institutul superior de agricultură.

Cit de mari sunt schimbările produse în anii existenței noastre! Îmi amintesc de Myfit cind a venit prima oară la școală, cind abia i se auzea vocea tremurătoare. El a început să învețe, ca intern, în primii ani de după eliberare. Atunci s-a smuls din viața amără pe care o ducea de copil, cind era văcar la un bei.

Copilăria lui, ca și copilăria întregii noastre generații, a ținut de două lumi. Noi am avut, de fapt, două vieți. Una amără, foarte amară la început, și alta fericită, plină de lumină în anii următori, în zilele pe care le trăim acum. Am cunoscut mizeria în care se află țara pînă acum două decenii. Am salutat cu bucurie Ziua eliberării, zorii noii vieți care ne-au adus mari transformări.

In preajma noii epoci s-a născut o generație nouă, care a crescut în condiții noi. Cei care au acum 20 de ani sint surizaitori, veseli, fericiți. Vocea lor răsună cu putere.

Să ne îndreptăm privirea spre cei care au 20 de ani, care înaintează cu pași mari spre culmile științei și culturii. Iată-l pe Musa Vyshka, un om al timpului său. Student al Universității de stat, el scrie versuri pasionate, care evocă trecutul și prezentul. Acum un an a prezentat publicului primul său volum, intitulat „Noi, cei de 20 de ani“. Iată-l pe G-

zim Karapici, student al Facultății politehnice, care va deveni inginer electrotehnic și este pasionat după literatură.

Asemenea exemple de tineri care s-au dezvoltat în noile condiții sunt numeroase. Ele reflectă atât dezvoltarea tineretului, cit și dezvoltarea întregii țări, aspirațiile poporului spre cultură.

Ziaristul albanez M. Ferro scrie printre altele, într-un articol intitulat „Cooperativa agricolă de pe malurile riului Vjosë“:

Cei care au cunoscut satul Novosele în urmă cu 20 de ani păstrează încă în memorie bordeie-

le lui din chirpici. Acum se construiesc o sat nou, care se întinde pe cele două părți ale șoselei Vlore-Fier. Cei din Novosele se află în întrecere pentru ridicarea unor clădiri cit mai frumoase. Cooperativa a construit, cu fonduri proprii, o centrală electrică și a introdus radioul în case.

La Novosele există o școală de 8 ani unde învăță toți băieții și toate fetele din comună. În curind, aici se va înființa o școală agricolă secundară.

Acum, 45 de tineri din Novosele învăță în școli secundare, iar alții studiază la Universitatea de stat din Tirana.

Studentul Musa Vyshka la masa de lucru.

Noutăți științifice și tehnice

Cele mai vechi straturi de cultură materială

Cu prilejul săpăturilor arheologice care se desfășoară de către anii la Ripiceni s-au descoperit recent, la 12 metri adâncime, cele mai vechi straturi de cultură materială de pe teritoriul R.P.R. În felul acesta Ripicenii, sint pînă în prezent singura aşezare din țara noastră unde se constată pe baza dovezilor arheologice o continuitate a culturii materiale umane din epoca paleoliticului inferior, respectiv dintr-o perioadă situată în urmă cu 250 000—200 000 de ani și pînă în vremurile noastre. Pe acest săntier arheologic s-au găsit pînă în prezent urme de așezări omenesti din paleoliticul inferior, din paleoliticul mijlociu, din paleoliticul superior, din epipaleolitic precum și straturi foarte bogate din epoci postpaleolitice. Toate aceste vechi dovezi de cultură materială pot fi cercate chiar la Ripiceni, unde a fost organizat de curind un valoros muzeu istoric și arheologic.

Televiziunea în culori

Telespectatorii din țara noastră care au avut curiozitatea să

deplaseze butonul de reglare a canalelor către cifra 12 au putut receptiona uneori o emisiune neobișnuită — emisiunea experimentală a unui studio de la Institutul politehnic din București, condus de profesorul inginer Alexandru Spătaru. Aici se fac cercetări pentru găsirea celor mai eficiente mijloace de transmitere în culori a imaginii televizate. Televizoarele obișnuite nefiind adaptate receptiunii imaginilor în culori, emisiunile experimentale sunt receptionate de telespectatori tot în alb-negru. Numai aparatelor speciale de care dispune studioul le receptionează în culori. În cadrul experimentului se folosesc cinescoape tricrome, care au rolul de a converti semnalele electrice în imagini colorate, prin reconstruirea imaginii de emisie descompusă inițial în trei culori fundamentale — roșu, verde și albastru. Cele trei imagini receptorate în cîte o singură culoare se suprapun și se combină, dând naștere la alte culori și nuanțe. De exemplu, lumina albă se obține prin amestecul de 33 la sută roșu, 59 la sută verde și 8 la sută albastru.

In momentul de față se studiază, cu ajutorul emiterii unor fișii monocrome în culori standard, cele mai eficiente combi-

nări ale culorilor în cinemascoapele tricrome.

Conserve prin metode moderne

In ultimul timp, la stațiunile experimentale horticole din țara noastră au fost construite o serie de silozuri cu aer controlat. În celele ermetice inchise ale acestor silozuri există dispozitive pentru reglarea temperaturii și umidității, ca și pentru modificarea compoziției aerului. Datorită acestui fapt poate fi încrezută activitatea enzimatică din fructe și absorbiția de către acesta a oxigenului din atmosferă înconjurătoare, respectiv oxidarea zaharurilor. Totodată, mediul din celele controlate împiedică în mare măsură dezvoltarea microorganismelor. La păstrarea în condiții optime a fructelor contribuie și preambalarea acestora în săculete din pelicule de polietilenă și policlorură de vinil. Inchise ermetic, săculetele cu fructe sunt introduse în celele cu aer controlat ale silozurilor. Astfel, pe lingă celelalte avantaje, se reduc pierderile în apă și substanță uscată ale fructelor, ceea ce determină menținerea aproape integrală, timp indelungat, a culorii și gustului lor.

Correspondență

RIMNICU-VILCEA

Numerosi profesori ne-au scris în ultimul timp despre activitatea cercurilor de elevi.

De exemplu, tov. Gheorghe Simeanu ne informează că la Școala medie „N. Bălcescu“ din R. Vilcea au fost organizate cercuri de literatură, matematică, fizico-chimice, științe naturale, ca și cercuri artistice și sportive.

Un mare număr de elevi, în special din clasele mari, a atras cercul de literatură. Planul de activitate al acestui cerc prevede teme variate și interesante, cum sint, de pildă, „L. Brebreanu, omul și scriitorul“, „Figuri de comuniști din romanul „Soseaua Nordului“ de Eugen Barbu“ etc. De asemenea, cercul stimulează creația proprie a elevilor, analizând lucrările lor.

Si cercurile de matematică, fizico-chimice și științe naturale desfășoară o activitate bogată. Aici s-au discutat pînă în prezent teme ca: „Metoda inducției matematice și aplicarea ei“, „Căldura și lucrul mecanic“, „Evoluția sistemului nervos“ etc.

Munca în cercuri este îndrumată cu grijă, în permanentă, de profesori.

CAREI

Si tov. Valeriu Labonțiu, inspector metodist la Carei, se ocupă, într-o scrisoare pe care a trimis-o redactiei, de activitatea cercurilor de științe naturale și de geografie, literare și artistice de la școala medie din localitate. După cum ne scrie tov. Labonțiu, acestea au organizat de curind, sub îndrumarea cadrilor didactice, o interesantă manifestare pe tema „Toamna oglindită în știință, literatură și artă“. Dialogurile pe această temă s-au remarcat prin vioiciune, prin naturalețea interpretării. N-au lipsit din program nici recitările din Alecsandri, Eminescu, St. O. Iosif, Topîrceanu, dansurile („La cules de vie“ și altele), corurile.

PĂULIȘ - LIPOVA

La rîndul său, tov. Mihail Artimon ne scrie că la școala generală de 8 ani din comuna Păuliș, raionul Lipova, s-a organizat, cu sprijinul organizațiilor de tineret și al cineclubului local, un cerc de elevi care poartă numele de „Cineamatorul“. Asculță și expuneră pe teme ca „Regizorul, creatorul filmului“, „Despre operatorul cinematografic“, „Ce este un scenariu de film“ etc., ceci peste 50 de membri ai cercului, elevi fruntași la învățătură, au posibilitatea să pătrundă o parte din tainele celei de a crea arte. Folosind cunoștințele însoțite pe această cale, ei au fost interpreți unui film realizat de cineclub — „In vizită la G.A.C.“ — prezentat nu de mult în cadrul școlii și în comună.

In luni ce urmează, membrii cercului „Cineamatorul“ vor avea posibilitatea să-și largescă cunoștințele despre cinematografie ascultând expuneră pe teme: „Cum privim un film“, „Despre montajul filmului“ etc. și participind la realizarea unui film artistic de scurt metraj cu subiect din viața școlii.

Avînd la dispoziție un aparat de proiecție pe bandă ingustă, cu tot echipamentul necesar, primit de la I.M.D. cadrele didactice își propun să intensifice propaganda cinematografică în școală, pentru a contribui și pe această cale la educarea elevilor.

COMĂNEȘTI

Lectoratul pentru părinți organizat la școala medie din Comănești, ne relatează tov. Gh. Movilă, își desfășoară activitatea în cadrul a două secții. Înindu-se seama de problemele specifice care se pun în educația elevilor, prima secție grupează pe părinții elevilor mai mari. Pînă acum, la prima secție s-a discutat tema „Muncă și jocul copiilor“, iar la cea de a doua secție tema „Condiții ale educației elevilor în familie“.

Tematica viitoarelor ședințe ale lectoratului a fost alcătuită avindu-se în vedere și propunerile făcute de părinți. Printre altele, a fost mult apreciată propunerea unuia dintre ei ca în cadrul fiecărei ședințe să se desfășore discuții gen: „Părinți întrebă — educatorii răspund“.

LUPENI

După cum ne informează tovarășele Maria Zaharia și Lucia Voronea, biblioteca școlii generale de 8 ani nr. 1 din Lupeni desfășoară o activitate variată pentru popularizarea cărții în rîndurile elevilor.

Astfel, nu de mult biblioteca a organizat, cu sprijinul profesorilor de specialitate, o serată literară închinată operei lui Tudor Arghezi. După o expunere în care a fost prezentată viața și creația acestuia, au fost recitate poezii „Toamna“, „Serenadă“, „Ploaie“, fragmente din „Cintare omului“, din ciclul de versuri „1907“ etc.

Pentru elevii școlii serata a fost un bun prilej de a cunoaște mai bine opera lui Tudor Arghezi, de a îndrăgi și mai mult versurile lui.

CONSTANȚA

Intr-o scrisoare pe care ne-a trimis-o recent, prof. Ion Muche se referă la activitatea științifică desfășurată de cadrele didactice constănțene. Printre altele, în scrisoare se vorbește despre culegerea profesorului Alexandru Florea, intitulată „Dragă-mi este Dobrogea“, care a apărut nu de mult într-o colecție editată de Societatea de științe istorice și filologice. Culegerea înmânăchează poezii din folclorul dobrogean nou, exprimând sentimentul de dragoste și recunoștință al oamenilor muncii pentru partid, bucuria și optimismul lor.

CONCURS

Institutul politehnic din Iași a înțîmpărată prin concurs a următoarele posturi didactice:

- 1) sef de lucrări la catedra de desen și geometrie descriptivă;
- 2) asistent la catedra de utilizări electrice.

Cereri de înscriere se vor înainta, în decurs de o lună de la publicarea prezentului anunț, la rectoratul Institutului politehnic din Iași, calea 23 August nr. 11, însoțite de următoarele acte: copie legalizată de pe actele de studii; lu-

crările științifice ale candidatului, într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activității profesionale și obștești, liberat de instituție (întreprindere) la care acesta își are funcția de bază sau recomandarea șefului de catedră, în cazul cînd candidatul funcționează în învățămînt; certificatul de vechiime în muncă, eliberat de unitatea în care lucrează; memorialul de activitate didactică-științifică, semnat de candidat; autobiografia.